

מתי גולדשמיט
תרגום: בני לוי

אוסטריה רוקדת

על התפתחות ריקודי העם הישראליים באוסטריה

בהתחשב באובדן האזורים דוברי הגרמנית של דרום טירול (לאיטליה) וחבל הסודטים (לצ'סלובקיה), כמו גם בהוסיפה של בורגנלנד דרך משאל עם (מהונגריה), אוסטריה התקיימה בגבולותיה הנוכחיים רק מאז 1921. היא קיבלה את עצמאותה מהמעצמות המנצחות במלחמת העולם הראשונה, כמעט בניגוד לרצון האוכלוסייה. השם "Ostarrichi" עבור "Österreich" הגרמנית של ימינו תועד לראשונה בשנת 996; בעוד שהמילה "Austria" היא השם הלטיני הישן יותר לאזור אלפיני זה.

עם שטח של 83,883 קמ"ר (או 32,387.5 מ"ר), שטחה של אוסטריה הוא כחמישית משטחה של קליפורניה. למרות שגרמנית היא השפה הרשמית – הונגרית, סלובנית וקוראטית מותרות גם בכמה קהילות גבול מבודדות.

הרפובליקה מחולקת לתשע מדינות פדרליות, כאשר וינה היא אחת מהן בעלת נתח האוכלוסייה הגדול ביותר עם למעלה משני מיליון תושבים וקצת פחות מ-23% מכלל אוכלוסיית אוסטריה (או כמעט רבע מ-9.2 מיליון). אחרי וינה, הערים הגדולות ביותר באוסטריה הן גראץ, לינץ, זלצבורג ואינסברוק.

העדויות לנוכחות יהודית בווינה מתוארכות למאה ה-12. המלך אלברט החמישי הורה על השמדת יהודי וינה באמצעות גירוש ורצח בין השנים 1420 ו-1421; מאות ביצעו התאבדות קולקטיבית. האחרונים נשרפו לבסוף חיים.

גירוש שני התרחש בשנים 1670/1669, עד שבשנת 1683, במהלך המצור הטורקי על וינה על ידי העות'מאנים, משפחת המלוכה הפכה תלויה במידה רבה בכספים מבנקאים יהודים כמו **שמואל אופנהיימר ושמשון ורטהיימר**. עם "צו הסובלנות" משנת 1782, יהודי וינה ואוסטריה תחתית קיבלו גישה לכל האוניברסיטאות וחופש מסחר נרחב. לבסוף, "חוקת דצמבר" משנת 1867 העניקה ליהודים מגורים בלתי מוגבלים ופעילות דתית ברחבי אוסטריה בפעם הראשונה בתולדותיה.

בשנת 1869, כ-40,000 יהודים היוו 6.6% מאוכלוסיית וינה. בשנת 1885 נוסד "האיחוד האוסטרי-ישראלי", שפרסם גם את השבועון "Die Wahrheit" ("האמת"). מבחינה פוליטית, "המפלגה היהודית הלאומית" (1882-1938), נודעה כ"רשימה היהודית" משנת 1930 ואילך) זכתה להצלחה מועטה.

בסביבות שנת 1900, בירת אוסטריה הייתה אחד המרכזים החשובים ביותר של התרבות היהודית באירופה. כיום, רק כ-8,200 אזרחים רשומים כיהודים באוסטריה (אם נכלול יהודים לא רשומים, המספר יכול להיות גבוה פי שניים), כ-85% מהם גרים בווינה.

לא ניתן עוד לקבוע במדויק מתי התקיימו לראשונה ריקודי עם ישראליים באוסטריה. מעבר לגבולות אוסטריה, היא נודעה לראשונה באמצעות רשימה של אירועי ריקוד זרים ב"רוקדים 10"

**למצבה הפוליטי
הרעוע של
ישראל מאז ה-7
באוקטובר 2023,
ולדעת הקהל
סביבו, יש בוודאי
השפעה גם על
סוגיות תרבותיות,
במידה שהן
משפיעות לא רק
על אינטרסים
ישראליים אלא
גם על אינטרסים
יהודיים מקומיים.**

(ספטמבר 1991, עמ' 27), בה הוזכר "ארוון רנרט" כאיש קשר ב"פראטרשטראזה 25א". שם זה הופיע לאחרונה ב"רוקדים 30" (מרץ 1995, עמ' 31), ואחריו **מרים אייבנר** עם אותה כתובת.

את ארוון רנרט לא ניתן היה לזהות, ולכן הוא נותר ברובו בלתי ידוע. עם זאת, בעזרת מחקר מסוים, אותר לבסוף ארוון רנרט (1926-2009), שפרסם את הביוגרפיה שלו בשני ספרים ראויים לקריאה, דהיינו "Der Welt in die Quere" (צדדית אל העולם הזה) ו-"Fast schon Amerikaner" (כמעט אמריקאי), שניהם למרבה הצער פורסמו רק בגרמנית.

לאחר שיצרתי קשר עם המרכז הקהילתי היהודי הווינאי, הם הודיעו לי שהוא חייב להיות אדם אחר, אם כי עם אותו שם. כפי שהסביר לי ארוון רנרט, שכעת הוא אמיתי, בשיחת טלפון, הוא לא היה מודע לכך ששמו הופיע בכתב עת ישראלי - הוא עצמו מעולם לא יזם דבר בעניין זה. עם זאת, רנרט הוסיף, שהוא אכן קרוב משפחה של השני, ארוון רנרט הראשון.

כעת, כשמדברים על ארוון רנרט האמיתי, הוא נתקל לראשונה בריקודי עם ישראלים באמצע שנות ה-80, במהלך שהייה בת שנה בקיבוץ, למרות שכבר היו קורסים פנימיים שהוצעו בווינה דרך "השומר הצעיר" המקומי בשנים שלפני כן.

בחזרה לווינה, הוא ייסד את חוג המחול שלו בסביבות 1988 עם כ-12-8 משתתפים קבועים פחות או יותר. המיקום, Praterstraße 25 A, היה מעין מרכז תרבותי של SPÖ, "המפלגה הסוציאליסטית של אוסטריה" (משנת 1991 "סוציאל-דמוקרטית"), אחת משלוש המפלגות המובילות במדינה. רנרט הזכיר את ביקורם של כמה כוריאוגרפים ישראלים בסביבות 1990. עם זאת, לא ניתן היה לקבוע כיצד זה אורגן עוד. הוא לא היה מסוגל לספק מידע ספציפי יותר, וקבע שכל העניין קרה מזמן מדי. הדבר היחיד שזכר היה שמו של מדריך - **אבי אמסלם**.

התקדמות מסוימת בסצנת ריקודי העם הישראליים באוסטריה התרחשה בסביבות 1991-1993 לאחר **שמתי גולדשמיט** קיים את סדנאות סוף השבוע הראשונות שלו במדינה זו. תחילה בהאליין (1991 ו-1992) ובשנה שלאחר מכן בזלצבורג (1993) בהנחייתה של **ד"ר מריאן פרסטל**. עד מהרה הוא הוזמן לסדנאות נוספות בווינה שאורגנו על ידי **בריגית (גיטי) לניק ומרטין פוקורני**, שבמקור עסקו יותר בריקודי עמים. העניין הכללי בקרב הרוקדים העממיים בריקודי עם ישראלים הפך כה עז, עד שבשל ביקוש רב, נערכו שתי סדנאות בווינה בשנת 1993.

מספר רב של סדנאות שנתיות בהובלת מתי גולדשמיט נערכו לאחר מכן בחלקים אחרים של אוסטריה, כמו בגראץ (1994-2007), בעיקר באורגן על ידי **פרנציסקה פרהאב**, זלצבורג (1993-2005), לינץ (1994-1995) וקלאגנפורט (1996-1999), **ברנהרד הופר**.

לדברי **בן דגן**, ראש מחלקת התקשורת של הקהילה היהודית (IKG) בווינה, בתחילת 2025, הקהילה היהודית עצמה מעולם לא הציעה ריקודי עם ישראלים, בניגוד למוסדות דומים בגרמניה כמו במינכן, פרנקפורט או ברלין. הדבר הקרוב ביותר לאירועי ריקודי עם ישראלים המאורגנים על ידי IKG היו הופעות בפסטיבלי רחוב שנתיים. שמה של **ליסה ארבר** הוזכר כאשה לקשר ישיר.

ראוי לציין כי המוטו של מחלקת התרבות של IKG מתואר כ"תוסס, מגוון ומאחד". להלן רשימה של אנשים בסדר (האנגלי) אלפביתי שעסקו במיוחד בתחום ריקודי העם הישראלי באוסטריה. למען שלמות התמונה, יש להזכיר בקצרה את **פירושקה "פירי" סלמן**, שהובילה את להקת הריקודים הקבועה שלה במשך מספר שנים. באותו אופן יש לציין את **עדה סדלאק**, בעלת דוקטורט במדעי המחשב, עם להקת המחול שלה "הורה בליבנו" בשנים 2014-2020, שכבר רקדה בשנותיה הראשונות (1966-1969) בסניף וינה

עדה סדלאק,
צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

מופע רחוב "הורה בלבנו", 2019. צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

**בניגוד למדינות
דרום אמריקה,
ארה"ב או אפילו
אוסטרליה, קהל
ריקודי העם של
אוסטריה הוא
ברובו לא יהודי,
בדומה לזה
שבגרמניה.**

של "השומר הצעיר" בשטורכנגאסה תחת הדרכתו של יורם רוט. ראוי לציין גם את אליזבת מרותי ואנדראה לוקאץ', שניהלו להקת מחול באינסברוק במשך שנים רבות.

כפי שקורה לא רק בישראל ובמדינות אחרות, תחום "ריקודי העם הישראלי" בווינה מורכב ומאופיין באנשים בעלי מזגים שונים, כך שחילוקי דעות קלים, פילוגים ולעיתים אף מפגשים חוזרים ונשנים בתוך חוגי המחול – קרו גם כאן. התהילה של התקופה 1993–2010 שככה עם השנים, וכמעט כל הלהקות הנותרות חסרו משתתפים חדשים וצעירים יותר – בוודאי תופעה עולמית בתחום ריקודי העם.

למצבה הפוליטי הרעוע של ישראל מאז ה-7 באוקטובר 2023, ולדעת הקהל סביבו, יש בוודאי השפעה גם על סוגיות תרבותיות, במידה שהן משפיעות לא רק על אינטרסים ישראלים אלא גם על אינטרסים יהודיים מקומיים. האוכלוסייה היהודית בווינה מסתכמת כיום ב-0,35% בלבד, בעוד שהאוכלוסייה המוסלמית (אזרחים בעלי אזרחות אוסטריה) מהווה 11% (בעיקר ממוצא טורקי או בוסני). מכל השמות המוזכרים להלן במאמר זה, למעשה רק ליסה ארבר נותרה פעילה בתחום "ריקודי העם הישראליים" בווינה. בניגוד למדינות דרום אמריקה, ארה"ב או אפילו אוסטרליה, קהל ריקודי העם של אוסטריה הוא ברובו לא יהודי, בדומה לזה שבגרמניה.

נטלי אסא (וינה)

assa.natali@gmail.com

למעשה, הכל על נטלי כבר סופר בגיליון מס' 107 של רוקדים-נירקות (עמוד 5). היא נולדה בסופיה, בירת בולגריה, והחלה ללמד באופן קבוע בווינה בשנת 2013, אז בגיל 18, במועדון הספורט היהודי "הכח" שנוסד בשנת 1909. ראוי לציין כי קבוצת הכדורגל שלו זכה באליפות אוסטריה בשנת 1925.

השיעור הראשון שלה כלל עד חמישה

"לקפוץ כמו משוגע" חולצת חוג הריקודים של נטלי אסא.
צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

נטלי אסא.
צילום מארכיון
Israelisches Tanzhaus

עשר משתתפים. לאחר מכן, בשנת 2014, התקיים שיעור שני במכון היהודי לחינוך מבוגרים (JIFE) שנוסד בשנת 1989.

עם תחילת המגפה (COVID-19) ולאחר שכל השאר נתקע כמעט לחלוטין, היא פתחה קורס של יום ראשון ב"דונאוינזל" (אי הדנובה) בשנת 2019 בניהולה שלה ובתחת הסלוגן "רקדו עם נט!", שמשך בדרך כלל בין עשרים וחמישה לשלושים וחמישה משתתפים. הביטוי המועדף עליה היה בעיקרו "לקפוץ כמו משוגע", בניסיון למשוך משתתפים צעירים יותר לחוגי הריקוד שלה. שהותה של נטלי בווינה, וכך גם פעילותה בריקוד שם, הסתיימה באוקטובר 2020 עם המעבר שלה לברצלונה (ספרד).

רוקדים בווינה עם נתלי אסא ומתי גולדשמיט. צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

מרים אייבנר-לוי (וינה)

מרים אייבנר הגיעה לווינה מאבטנא (זלצבורג-לנד) בסביבות שנת 1990 כדי ללמוד מוזיקולוגיה. לאחר שנה של עיסוק בריקודים סלונים, ועם מחסור מתמיד בפרטנר לריקוד, עברה מרים לריקוד עם בינלאומיים, ובסופו של דבר, בשנת 1993, החליטה לרקוד ריקודי עם ישראלים לאחר הסדנה הראשונה שלה עם מתי גולדשמיט.

בשנת 1995 השתתפה בטיול המחול השלישי של ה-Israelisches Tanzhaus (ITH) לישראל והשתתפה בכמה סופי שבוע של ריקוד במינכן שאורגן על ידי ה-ITH, כולל

מרים אייבנר-לוי (מימין), שמוליק גוב-ארי, אלי כהן, שלמה ממון, לוי ברגיל בבדפורד, אנגליה, 1996. צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

מדריכים אורחים כמו **מישאל ברזילי**, **משה אסקיו**, **ספי אביב**, **מאיר שם טוב ואבנר נעים**. כמו חובבי ריקוד רבים אחרים מאירופה, ביקרה גם באנגליה והשתתפה ב"מחול אירופה" של **מוריס סטון**.

עד מהרה הוזמנה על ידי ה-JIFE ללמד קורסים בריקודי עם ישראלים (1995-1997). עד לאחרונה, לא הייתה מודעת לכך ששמה פורסם ברשימת מדריכי המחול הזרים של רוקדים (מגיליון 32, יולי 1995 עמ' 47). עקב התפתחויות מקצועיות, נישואין והריון, היא הפסיקה את פעילותה בריקוד בסביבות 1999.

ליסה "בתיה" ארבר (וינה) tirkedu@gmail.com

ליסה ארבר, במקור מטולן (אוסטריה תחתית), היא כנראה רקדנית העם הישראלית הוותיקה ביותר באוסטריה, שכן קריירת הריקוד שלה מתחילה בחוג המחול בהדרכת ארווין רנרט כפי שהוזכר לעיל. השתתפות בסדנאות שונות במינכן והשתתפות במחול אירופה בשנת 1999 ביססו את פרטואר המחול שלה.

החל משנת 2020, החליפה את **מוניקה מאכט** כמנהלת מחול באגודת המחול "הבה נגילה". בשנת 2022, ייסדה אגודת מחול נוספת בשם "תרקדו" שהחליפה את "הבה נגילה". כיום הם רוקדים במשך שלוש שעות בכל יום שלישי החל מהשעה 18:30 במרכז סמינרים ברובע השני ("הרובע היהודי" של וינה), החל בריקודים קלים יותר ולאחר מכן עוברים למתקדמים יותר, מהרפרטואר המודרני והעכשווי יותר. העלות היא 12 אירו למשתתף.

ליסה "בתיה" ארבר. צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

הביטוי המועדף עליה היה בעיקרו "לקפוץ כמו משוגע", בניסיון למשוך משתתפים צעירים יותר לחוגי הריקוד שלה.

מופע רחוב וינאי טיפוס, יוני 2024.
צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

העלות לשליש אחד (כלומר עבור ארבעה עשר מפגשים) היא 104 אירו (118 דולר אמריקאי / 430 ש"ח). עקב מחסור בגברים, כמעט ואין ריקודי זוגות בשני הקורסים. נכון לעכשיו, ל"תרכדו" יש את קבוצת המופעים היחידה בווינה שמופיעה עם ריקודים ישראליים בפסטיבלי רחוב ציבוריים.

בימי רביעי היא מנחה קורסים עם כחמישה עשר משתתפים ב-JIFE, שמקבל ברכה גם משתתפים ללא ניסיון קודם.

נעמה איזבל פסבינדר (וינה) naama.fassbinder@gmx.net

קבוצת מופעי רחוב של נעמה פסבינדר,
צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

נעמה איזבל פסבינדר במקור מהידלברג (גרמניה) והחלה ריקודי עם ישראליים בשנת 1984, בגיל 16, בניהולו של זאב היינריך. בשנת 1991 עברה לווינה. לאחר שלא הצליחה למצוא שם קבוצת ריקוד, החליטה להקים אחת בעצמה. בשנת 1992 מונתה למדריכה במכון היהודי לחינוך מבוגרים (JIFE), תפקיד שמילאה עד 1995.

היא השתתפה בסדנאות שונות, ביניהן עם מתי גולדשמיט בווינה ואחת במינכן בשנת 1995 עם משה אסקיו. במהלך תקופה זו, הלהקה בניהולה הופיעה באירועים ציבוריים שונים שאורגנו על ידי עיריית וינה וה-JCC המקומי. בשנת 1998, לאחר שלוש שנים נוספות עם חוג המחול הפרטי שלה, היא ורקדניה החליטו, "מסיבות גיל", לעבור מריקודי עם ישראליים ל"ביודנזה", שפותחו במקור בצ'ילה.

ברנהרד הופר (קלגפורט, קרינתיה/קארנטן) bernhardhofer@gmail.com

ברנהרד הופר החל לרקוד בגיל צעיר, בתחילה כמדריך קבוצת ילדים במסגרת "התאחדות הקתולית" (KJS), ארגון הילדים של הכנסייה הקתולית באוסטריה. בשנת 1994 הצטרף לקבוצת ריקוד שנוסדה על ידי יוטה טרמפיטש, שרקדה ריקודי עם בינלאומיים. יחד איתה, בשנת 1995 השתתף במסע הריקוד השלישי של ה"טאנצהאוס" הישראלית (ITH) לישראל. הריקודים שלמד שם הניחו בסופו של דבר את היסודות להעברת המיקוד ברפרטואר הריקודים שלו ושל טרמפיטש לישראלי.

בשנת 1998, קיבל ברנהרד לידיו את הקבוצה, שמאז ואילך התמקדה אך ורק בריקודי עם ישראליים. במינכן, הוא השתתף באופן קבוע בסדנאות שאורגנו על ידי ה"טאנצהאוס", כולל אלה עם נפתלי קדוש, טוביה טישלר ורוני סימן טוב. בעקבות מגפת הקורונה וההגבלות הידועות הנלוות, ברנהרד פירק סופית את הקבוצה בשנת 2022 עקב מחסור במשתתפים חדשים.

נעמה איזבל פסבינדר.
צילום מארכיון
Israelisches Tanzhaus

ברנהרד הופר.
צילום מארכיון
Israelisches Tanzhaus

קלאוס קרבר. צילום מארכיון
Israelisches Tanzhaus

קלאוס קרבר (רויטה, טירול/טיירול) klaus.kerber@web.de

קלאוס קרבר הוא לא רק רקדן בלט, אלא גם מורה מוסמך לבלט. קיבל את הדיפלומה שלו בשנת 1989 בווינה מ"החברה האוסטרית לתיאטרון מוזיקלי" בהדרכת פרופסור **קרול טוט**. חלק מהכשרתו היה גם ריקוד אופי כאשר, על פי דבריו של קרבר, ריקודי אופי נחשבים לריקודי עם שנוצרו עבור תיאטרון בלט ברמה מקצועית.

קלאוס ייסד במינכן בית ספר לבלט בשם "ויוה לה דאנזה". במקרה גמור, אחת מתלמידותיו הצעירות באותה תקופה, **קתרין פופ**, שאלה פעם בסוף שיעור אם תוכל להציג ריקוד עם ישראלי שלמדה באחד משיעוריו של מתי גולדשמיט. עבור קלאוס, התברר שזה לא היה רק ריקוד אחד. השימוש בסרטוני הריקוד של "רוקדים" אפשר לרקדני טירול להרחיב בהדרגה את הרפרטואר שלהם, וכבר כחמש שנים הם מפעילים מפגש ריקודי עם ישראליים בכל יום שני במרכז לחינוך מבוגרים ברויטה (טיירול).

מוניקה מאכט ז"ל (וינה)

מוניקה מאכט (1952–2023) נתקלה לראשונה בריקודי עם ישראליים לפני למעלה משלושים שנה: סדנה עם מתי גולדשמיט בגראץ בשנת 1994, סוף שבוע עם **משה אסקיו**, טיול ריקודים לישראל עם ה-Israelisches Tanzhaus בשנת 1995, ומחול אירופה עם **שלמה ממן ומושיקו הלי** בשנת 1996 – אלה היו התחנות הראשונות והחשובות ביותר בתחילת דרכה.

משנת 1998 עד 2015 הדריכה מוניקה להקת ריקוד בשם "הבה נגילה" ב-JIFE, ובשנים שלאחר מכן, הדריכה בסטודיו בשם "Tanzstelle", "מקום מפגש לתרבות מחול ותנועה" וינאי. לאחרונה, התוכנית שלה כללה

מוניקה מאכט ז"ל.
צילום: מתי גולדשמיט

מוניקה עם רפי זיו ומתי גולדשמיט.
צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

סטודיו עם רפי זיו, וינה 2008. צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

ההופעה בטקס הפתיחה של משחקי מכבי אירופה, בווינה 2011.
צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

מלאני פרוליק, וינה 2007.
צילום: מתי גולדשמיט

שני ערבי מחול שבועיים בני שלוש שעות כל אחד (שבתות וימי שני). המחיר לערב ולמשתתף היה 11 אירו (12.50 דולר אמריקאי / 45 שילינג אנגלי). על פי קטע מ"מרשם העמותות" הפדרלי הרשמי, העמותה הראשונה, דהיינו "Hava Nagila israelische Tänze", נוסדה כארגון צדקה רשום בספטמבר 2018 (מספר ZVR 1550687066).

החל משנת 1996 הזמינה מוניקה כוריאוגרפים שונים מישראל לווינה, וכך זכו לבקר באוסטריה בפעם הראשונה. בין השמות היו **ספי אביב, ערן ביטון, גדי ביטון, יורם ששון ורפי זיו**. בשנת 2009 ארגנה מחנה סוף שבוע בדרום המדינה בשם "מחול אוסטריה" בפלדן (אגם וורטר, קרינתיה).

מוניקה הופיעה מדי שנה בפסטיבלי רחוב שונים עם רקדני להקת המחול שלה. גולת הכותרת הייתה הופעתה של להקת המחול בשנת 2011 בטקס הפתיחה של משחקי מכבי אירופה (כוריאוגרפיה: מתי גולדשמיט) בניהולו המוזיקלי של **תמנע בראואר**, בתו של הצייר

והזמר **אריק בראואר**. מאז 2006 מוניקה לוותה באופן קבוע על ידי נכדתה **מלאני פרוליק** (ראה רוקדים-נירקודה 107, עמ' 12), אז בת עשר בלבד שגם תועדה בוידאו כבת זוג לריקוד, עם רפי זיו במינכן בריקוד "**מנגב לך ח'דמעות**". בסרטון נוסף ניתן לראות אותה כילדה בת עשר יחד עם רפי זיו (מ-2:10).

בסביבות שנת 2020, מלאני עברה לזלצבורג מסיבות מקצועיות וכך וויתרה על פעילותה במחול. באפריל 2022, עקב מחלתה המתקדמת, סיימה מוניקה את פעילותה במחול בווינה בשיתוף פעולה עם **יהודית ויינמן-שטרן** עם סדנת סוף שבוע עם **דודו ברזילי**.

מוניקה הופיעה
מדי שנה
בפסטיבלי רחוב
שונים עם רקדני
להקת המחול
שלה. גולת
הכותרת הייתה
הופעתה של להקת
המחול בשנת 2011
בטקס הפתיחה
של משחקי
מכבי אירופה
(כוריאוגרפיה:
מתי גולדשמיט)
בניהולו המוזיקלי
של תמנע בראואר,
בתו של הצייר
והזמר אריק
בראואר.

הלמוט סטולטרפוט (גראץ, שטיריה/שטיירמארק)

hstolterfoht@yahoo.com

הלמוט סטולטרפוט.
צילום: מתי גולדשיט

**הלמוט המשיך להרקיד
(וזה יוצא דופן עבור
אוסטריה) חמש פעמים
בשבוע, שני עד שישי
בשעות הצהריים,
ב"מועדון עדן של
טנזספורט" במרכז העיר.**

הלמוט סטולטרפוט, במקור משטוטגרט, גרמניה, ייסד לפני למעלה מעשרים שנה קבוצת ריקודים בימי ראשון המתמחה בפולקלור ישראלי בגראץ - העיר השנייה בגודלה באוסטריה עם 303,000 תושבים (מקום הולדתו של ארנולד שוורצנגר, מושל קליפורניה לשעבר בין השנים 2003 ל-2011). לאחר הפסקה עד 2014, הלמוט המשיך להרקיד (וזה יוצא דופן עבור אוסטריה) חמש פעמים בשבוע, שני עד שישי בשעות הצהריים, ב"מועדון טנזספורט עדן" במרכז העיר. רק בערבי חמישי הם נפגשים בקהילה (הקתולית) של גראץ-רגניץ. כ-7 רוקדים משתתפים בדרך כלל בכל אחד מהמפגשים הללו. הם רוקדים ריקודים ישנים וחדשים יותר, במיוחד כאלה עם מוזיקה המכילה טקסטים מהתנ"ך או מקורות דתיים אחרים. ריקודי זוגות מתקיימים גם כן, כל עוד גברים מצטרפים מדי פעם. העלות למשתתף - 5 אירו (5.70 דולר אמריקאי או 20 שילינג אנגלי) למפגש.

ורוניקה וסרמן (סנט פלטן, אוסטריה תחתית/נידראוסטריין)

ott.veronika@gmail.com

ורוניקה וסרמן.
צילום מארכיון
Israelisches Tanzhaus

מאז 2011, ורניקה מנחה שיעורים בגן החורף הפרטי שלה בסנט פלטן, בירת אוסטריה תחתית, כ-60 קילומטרים מערבית לווינה. הקבוצה מורכבת בממוצע מעשרה אנשים הנפגשים בכל יום שני במשך שעותיים. הם רוקדים שוב ושוב באינטנסיביות כחמישה ריקודים בכל ערב. אין דמי השתתפות בשיעורים.

בגיל 19 בלבד, ורניקה התלהבה מאוד מהריקוד "לא אהבתי די" והחליטה ליצור כוריאוגרפיות משלה, המבוססות על צעדים ישראליים בסיסיים, למוזיקה שהלחין בעלה, **ברטרם**. לחנים אלה התבססו, באופן טבעי, על מנגינות ישראליות ידועות. תשעת ריקודיה פורסמו מאז עם תיאורי ריקודים על גבי תקליטור ו-DVD תחת הכותרת "ספר המחול של הברונית פון פרך".

**ורוניקה התלהבה מאוד מהריקוד
"לא אהבתי די" והחליטה ליצור
כוריאוגרפיות משלה, המבוססות על
צעדים ישראליים בסיסיים, למוזיקה
שהלחין בעלה, ברטרם**

ורניקה נלהבת במיוחד מהשמחה והחיוניות של מוזיקה עממית ישראלית והריקודים; שני מאפיינים אלה, לדבריה, "בדרך כלל מועברים במהירות לנוכחים". הרפרטואר שלהם, שגדל כיום לעשרים וארבעה ריקודים, כולל ריקודים כמו "דרור יקרא", "על כנפי הכסף", "תודה" ו"דבקה להט".

בסביבות שנת 1900, בירת אוסטריה הייתה אחד המרכזים החשובים ביותר של התרבות היהודית באירופה. כיום, רק כ-8,200 אזרחים רשומים כיהודים באוסטריה (אם נכלול יהודים לא רשומים, המספר יכול להיות גבוה פי שניים), כ-85% מהם גרים בווינה.